

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 2 mars 1945 kl. 11 fm.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 8 § lagen den 21 september 1915 (nr 362) om behörighet att utöva läkarkonsten.

Genom en den 2 februari 1945 dagtecknad proposition, nr 46, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

angående ändrad lydelse av 8 § lagen den 21 september 1915 (nr 362) om behörighet att utöva läkarkonsten.

Härigenom förordnas, att 8 § lagen den 21 september 1915 om behörighet att utöva läkarkonsten skall erhålla följande ändrade lydelse.

8 §.

Verksamhet, som tillkommer tandläkare, sjukvårdspersonal, sjukgymnast, barnmorska eller fältskär, anses ej som utövning av läkarkonsten enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Beträffande de skäl som utöver vad nedan anföres åberopats till stöd för lagförslaget får utskottet hänvisa till propositionen.

Enligt *lagen den 21 september 1915 (nr 362) om behörighet att utöva läkarkonsten* tillkommer sådan behörighet i princip endast legitimerad eller därmed jämförlig läkare. I 8 § stadgas att verksamhet, som tillkommer tandläkare, sjukgymnast eller sjukvårdsbetjäning, ej anses som utövning av läkarkonsten enligt lagen.

Medicinalstyrelsen har med skrivelse den 2 december 1941 (S. O. U. 1942: 22) framlagt förslag till ny lag om behörighet att utöva läkarkonsten, vilket lagförslag i vissa avseenden innebär skärpning av de nuvarande lagbestämmelserna mot kvacksalveri. I lagförslaget finnes även en motsvarighet till 8 § i 1915 års lag (10 § av lagförslaget). Medicinalstyrelsen ansåg att berörda undantagsbestämmelse borde gälla även med avseende å den verksamhet som tillkomme fältskärer och barnmorskor, då i förevarande avseende förhållandena vore analoga för dem och för tandläkare, sjukgymnaster och sjukvårdsbetjäning. Sistnämnda beteckning hade i medicinalstyrelsens förslag utbytt mot uttrycket »sjukvårdspersonal i såväl slutet som öppen vård».

1941 års befolkningsutredning har med skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 oktober 1944 framlagt förslag om anvisande av medel för anskaffande av transportabla lustgasapparater och anordnande av utbildningskurser för barnmorskor i handhavandet av dessa apparater. Befolkningsutredningen framhöll i skrivelsen tillika, att meddelande av behandling med lustgas torde få anses innefatta ett utövande av läkarkonsten och förty falla under 1915 års lag om behörighet att utöva läkarkonsten. Ett genomförande av medicinalstyrelsens förenämnda förslag skulle emellertid undanröja det sålunda föreliggande formella hindret för barnmorskor att meddela lustgasnarkos.

Föredragande departementschefen, statsrådet Möller, har i propositionen anfört följande:

I utövningen av barnmorskeyrket torde redan nu ingå vissa läkarförrättningar som, ehuru icke innebärande några mera betydande ingrepp, dock omfattas av lagen om behörighet att utöva läkarkonsten. Dessa förrättningar ha hittills icke varit uttryckligen undantagna från lagens tillämpningsområde. Förlossning med lustgasnarkos torde emellertid otvivelaktigt vara att anse såsom sådan behandling under allmän bedövning, beträffande vilken enligt nämnda lag gäller samma stränga straffrättsliga reglering som för bl. a. behandling av vissa allvarigare sjukdomar. Vid den försöksverksamhet med lustgasnarkos som under den senaste tiden bedrivits av ett mindre antal barnmorskor ha dessa därför var för sig av Kungl. Maj:t dispenserats från bestämmelserna i behörighetslagen. Med förutnämnda anslagsäskanden avses att, genom anskaffning av lustgasapparater och meddelande av undervisning om deras handhavande, inom en nära framtid öppna möjlighet för landets samtliga distriktsbarnmorskor att medelst lustgasnarkos bereda smärtlindring vid förlossning. Under sådana förhållanden synes lämpligt att, såsom föreslagits, barnmorskornas verksamhet generellt undantages från behörighetslagens tillämpningsområde. Detta synes kunna ske genom att den i 8 § av lagen givna undantagsbestämmelsen kompletteras så, att genom densamma från lagens tillämpning uteslutes verksamhet

som tillkommer barnmorska. Samtidigt med genomförandet av denna lagändring torde böra i administrativ ordning meddelas föreskrifter, varigenom trygghet erhålles för att lustgasbehandling endast lämnas av därtill kompetent barnmorska.

I samband med den sålunda berörda revisionen av 8 § behörighetslagen torde även böra genomföras den komplettering och den jämkning i övrigt av sagda paragraf varom medicinalstyrelsen hemställt i sitt ovannämnda, den 2 december 1941 avgivna förslag. Undantag från behörighetslagens tillämpningsområde synes sålunda uttryckligen böra stadgas även för verksamhet som tillkommer fältskär. Härjämte torde uttrycket »sjukvårdsbetjäning» böra ersättas med den tidsenligare beteckningen »sjukvårdspersonal».

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Den verksamhet som tillkommer barnmorska anges i barnmorskereglementet den 21 november 1919. Bestämmelser om vilka förrättningar som höra till fältskärsyrket äro meddelade i ordningen för fältskärsyrkets utövning den 18 januari 1861. *Utskottet.*

Enligt stadganden i nämnda författningar är det förbjudet för barnmorska respektive fältskär att företaga sjukvårdsförrättning som faller *utom* vederbörandes yrkesutövning. Överträdelse av dessa bestämmelser kan medföra ansvar enligt 1915 års lag om behörighet att utöva läkarkonsten, därest behandlingen är av sådan art, att den enligt 6 § 2 mom. i nämnda lag får utföras endast av den som är behörig att utöva läkarkonsten.

Det genom propositionen framlagda lagförslaget avser endast sådan verksamhet som faller *inom* barnmorskans eller fältskärens yrkesutövning. I utövningen av dessa yrken torde ingå vissa förrättningar, som få anses såsom ett utövande av läkarkonsten. Dessa förrättningar äro — i olikhet med vad som enligt 8 § i 1915 års lag gäller verksamhet som tillkommer tandläkare, sjukgymnast och sjukvårdsbetjäning — icke undantagna från lagens tillämpningsområde. Avsaknaden av bestämmelse, vari sådant undantag föreskrivits, blir särskilt påfallande, då fråga uppkommer om så allvarliga ingrepp som behandling under allmän bedövning. Då avsikten är att barnmorska i fortsättningen skall kunna använda lustgasnarkos vid förlossning, har Kungl. Maj:t ansett sådan ändring av 8 § i lagen böra vidtagas, att verksamhet som tillkommer barnmorska icke skall anses såsom utövning av läkarkonsten. I samband därmed har föreslagits, att dylikt undantag skall göras jämväl beträffande verksamhet som tillkommer fältskär.

I övrigt föreslås i propositionen en jämkning av 8 § av övervägande formell natur.

Mot de sålunda föreslagna ändringarna har utskottet intet att erinra.

Under hänvisning till vad ovan anförts får utskottet hemställa,
att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 1 mars 1945.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Norman, Holmbäck, Linder, Wistrand, Björkman, Hage, Hallagård* och *Nils Elowsson*;

från andra kammaren: herrar *Olovson* i Västerås*, *Pettersson* i Hällbacken, *Ryberg, Nilson* i Eskilstuna, fru *Johansson*, herrar *Andersson* i Eskilstuna, *Andersson* i Gisselås och *Andersson* i Alfredshem*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
